

יְדִיָּה שְׁלָחָה בְּפִישׁוֹר וְכַפִּיָּה תָּמְכוּ פֶלֶךְ – לַנֶּפֶץ אֶת הַכֹּל בַּשְּׁבִיל הַכֹּל – לַדְמוּתָהּ שֶׁל יַעֲלֵ אֶשֶׁת חֵבֶר הַקִּינִי

מצודת ציון

בכישור - הוא הכלי שהפשתו כרוך בו ואין לו דומה :

תמכו - ענין השענה :

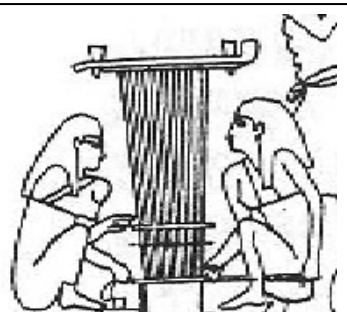
פלך - הוא הכלי שבו המטוה ודומה לו ומחזיק בפלך (שמואל ב' ג') :

נחמיה פרק ג, יב

וְעַל יָדוֹ הַחֲזִיק שְׁלוֹם בֶּן הַלּוּחַשׁ שֶׁר חָצִי פֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם הוּא וּבְנוֹתָיו

מצודת דוד

שר חצי פלך - היה שר על חצי מחוז של ירושלים :

לו אֶח בַּמִּקְרָא, וְרִגְלִים לִפְרָשׁוֹ עַל פִּי הַתְּרַגּוּם
הָאֶרְמִי כְּכַנּוּי לְכָלִי טוֹיָה. אֲלֵא שְׁנַחֲלִקוּ הַחֹקְרִים,
אִם הַכְּנִיָּה לְכָלִי כְּלוֹ (וּלְדַעָה זֶה 'פִּישׁוֹר' הוּא 'פֶּלֶךְ')
אוּ רַק לְחֻלְקִים מִמֶּנּוּ. כְּגֹזֶן: 'הַרְכָּב' (חֲצִי-הַכְּדוּר
שֶׁבְּרֵאשׁ הַכָּלִי) אוּ הַמְּקַלּוֹן אוּ הַמְּשַׁקְלֶת¹⁴. וְאֶפְשֶׁר
שֶׁ'פִּישׁוֹר' עֲנִינּוֹ 'כְּשֶׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה' (קִהֵ' דה"ט), כְּלוֹמֵר:
כְּשֶׁר הַפְּעֵלָה וְהַהֲצֵלָה הַבָּאָה עַל יְדֵי הַמְּאֲמָצִים

מִתְּרַגְּמוֹת שֶׁל רִבְכָּה

15 וכן תרגמו היווני, הרומי והסורי כאן מלשון 'כשורון'.

14 יוֹדִינִי הַרְכָּב יִשְׁאוּ מִן הַלְּחֵמִים יִשְׁלַח הַיְּהוֹדִים וְיִשְׁלַח הַיְּהוֹדִים

מדרש משלי פרשה לא

ידיה שלחה בכישור. זו יעל שלא הרגה את סיסרא בכלי מלחמה, אלא ביתד בכח ידיה, ומפני מה לא הרגתו בכלי מלחמה? לקיים מה שנאמר לא יהיה כלי גבר על אשה (דברים כב ה).

שופטים פרק ד, א-כד

וַיִּסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וְאַהוּד מֵת:

וַיִּמְכְּרוּ ה' בְּיַד יָבִין מֶלֶךְ כְּנַעַן אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶצְרוֹן וְשָׂר צָבָאוֹ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשַׁת הַגּוֹלִים:

וַיִּצְעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי תָשַׁע מְאוֹת רֶכֶב בְּרִזָּל לוֹ וְהוּא לַחֵץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה:

וְדָבָרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לַפִּידוֹת הִיא שִׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעַת הַהִיא:

וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֵּמַר דְּבוֹרָה בִּין הַרְמָה וּבִין בַּיִת אֵל בְּהַר אֶפְרַיִם וַיַּעַל אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפָּט:

וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרַק בֶּן אֲבִינֵעַם מִקְדָּשׁ נִפְתָּלִי וַתֹּאמֶר אֵלָיו

הֲלֹא צָוָה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ וּמִשְׁכַּת בְּהַר תְּבוֹר וְלִקְחָתָ עִמָּךְ עֲשָׂרַת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נִפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זָבֻלוֹן:

וּמִשְׁכַּתִּי אֵלֶיךָ אֵל נַחַל קִישׁוֹן אֶת סִיסְרָא שֶׁר צָבָא יָבִין וְאֶת רֶכְבוֹ וְאֶת הַמוֹנוֹ וַנִּתְתִּיחוּ בְיָדְךָ:

וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק:

אִם תִּלְכִּי עִמִּי וְהִלַּכְתִּי

וְאִם לֹא תִלְכִּי עִמִּי לֹא אֵלֶיךָ:

וַתֹּאמֶר:

הֲלֹךְ אֵלֶיךָ עִמָּךְ, אֶפְסֵס כִּי לֹא תִהְיֶה תִפְאֳרָתְךָ עַל הַדָּרָךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד אִשָּׁה יִמְכַר ה' אֶת סִיסְרָא!

וַתִּקַּם דְּבוֹרָה וַתִּלָּךְ עִם בָּרַק קְדָשָׁה:

וַיִּזְעַק בָּרַק אֶת זָבֻלוֹן וְאֶת נִפְתָּלִי קְדָשָׁה וַיַּעַל בְּרַגְלָיו עֲשָׂרַת אֲלָפֵי אִישׁ

וַתַּעַל עִמּוֹ דְּבוֹרָה:

וְחֶבֶר הַקִּינִי נִפְרָד מִקִּינֵן מִבְּנֵי חֶבֶר חָתָן מִשָּׁה וַיֵּט אֶהְלוֹ עַד אֵלוֹן בְּצַעֲנִיִּים אֲשֶׁר אֶת קְדָשׁ:

וַיִּגְדּוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרַק בֶּן אֲבִינֵעַם הַר תְּבוֹר:

וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רֶכְבוֹ תָשַׁע מְאוֹת רֶכֶב בְּרִזָּל וְאֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִחַרְשַׁת הַגּוֹלִים אֵל נַחַל קִישׁוֹן:

וַתֹּאמֶר דְּבוֹרָה אֵל בָּרַק:

קוֹם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן ה' אֶת סִיסְרָא בְיָדְךָ הֲלֹא ה' יִצָּא לְפָנֶיךָ!

וַיֵּרֶד בָּרֶק מֵהַר תְּבוּר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו :
 וַיְהִי ה' אֵת סִיסְרָא וְאֵת כָּל הָרֶכֶב וְאֵת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חָרֵב לִפְנֵי בָרֶק - וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמְּרֻקָּבָה וַיִּגַּס בְּרִגְלָיו
 וַיִּבְרַק רֹדֶף אַחֲרָיו הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֻשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֶה סִיסְרָא לְפִי חָרֵב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד :

וְסִיסְרָא נָס בְּרִגְלָיו אֶל אַהֵל יַעֲלֵ אֵשֶׁת חֵבֶר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֵבֶר הַקִּינִי :
 וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לַקְרֹאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו :

סוּרָה אֲדֹנָי
 סוּרָה אֵלֵי
 אֵל תִּירָא

וַיִּסַּר אֵלֶיהָ הָאֵהֱלָה וַתִּכְסְהוּ בְשָׂמִיכָה :
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ :

הַשְׂקִינִי נָא מֵעַט מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נְאוֹד הַחֶלֶב וַתִּשְׁקֶהוּ וַתִּכְסְהוּ :
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ :

עָמַד פָּתַח הָאֵהֱלָה וְהִיא אִם אִישׁ יָבוֹא וְשָׂאֲלֶךָ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן :
 וַתִּקַּח יַעֲלֵ אֵשֶׁת חֵבֶר אֶת יֶתֶד הָאֵהֱלָה
 וַתִּשֹּׂם אֶת הַמַּקְבֵּת בְּיָדָהּ
 וַתְּבוֹא אֵלָיו בְּלֵאֶט
 וַתִּתְקַע אֶת הַיֶּתֶד בְּרַקְתּוֹ
 וַתִּצְנַח בְּאַרְצָהּ
 וְהוּא נֶרְדָּם - וַיַּעַף - וַיָּמָת :
 וְהִנֵּה בָרֶק רֹדֶף אֶת סִיסְרָא
 וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לַקְרֹאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ :
 לָךְ וְאַרְאֶךָ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶתָּה מִבְּקִשׁ
 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהִנֵּה סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיֶּתֶד בְּרַקְתּוֹ :
 וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין מֶלֶךְ כְּנָעַן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל :

שופטים פרק א, טז

וּבְנֵי קִינִי חֲתָן מִשָּׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת בְּנֵי יְהוּדָה מְדַבְּרֵי
 יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּנָגַב עָרֵד וַיִּלְךְ וַיֵּשֶׁב אֶת הָעָם :

רות רבה פרשה א

וַיְהִי בַיָּמֵי שְׁפוֹט הַשּׁוֹפְטִים אוֹי לְדוֹר שִׁשְׁטוֹ אֶת שׁוֹפְטֵיהֶם, אוֹי לְדוֹר
 שִׁשְׁפוֹטֵיהֶם צְרִיכִין לְהַשְׁפֵּט, שְׁנָאִי וְגַם אֵל שׁוֹפְטֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ (שׁוֹפְטִים ב :
 יז). וְמִי הָיוּ? רַב אִמְר, דְּבוּרָה וּבְרַק הָיוּ. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אִמְי, שִׁמְגַר וְאַהוּד
 הָיוּ. רַב הוּנָא אִמְר, דְּבוּרָה וַיַּעֲלֵ הָיוּ

1

שופטים פרק ה, כד-לא

תברך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תברך:

מים שאל - חלב נתנה, בספל אדירים הקריבה חמאה: זדה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקתו:

2

בין רגליה פרע נפל שָׁכַב בין רגליה פרע נפל באשר פרע שם נפל שדוד:

3

בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד האשנב מדוע בוש רכבו לבוא מדוע אחרו פעמי מרכבותיו? חכמות שרותיה תענינה אף היא תשיב אמריה לה: הלא ימצאו חלקו? שָׁלַל רחם ורחמנים לראש גבר שָׁלַל צבעים לסיסרא שָׁלַל צבעים רקמה צבע רקמתים לצוארי שָׁלַל: פן יאבדו כל אויביך ה' ואהביו כצאת השמש בגברתו

מלבי"ם

(ח) השאלות (ח) איך אמר אם לא תלכי לא אלך אחר שדברה אליו בשם ה' והממרה פי נביא חייב מיתה? ומז"ש כי לא תהיה תפארתך וכו'?:

ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי. לא שהסתפק בנבואתה, ולא שהמרה את פיה, שהממרה פי נביא חייב מיתה. רק אחר שהיה הציווי שימשוך אליו עשרת אלפים איש, אמר שאם לא תלך עמו לא יאמינו לו העם, ולמה ילך בחנם. ב] אחר שהודיעה לו שיפול בנס, **חשב כי זכותו אינו**

מספיק לנס כזה, רק אם תלך שאז יהיה הנס בזכותה.

(ט) ותאמר הלך אלך עמך. ר"ל בין לקדש לאסוף העם, בין אל המלחמה: אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך. ר"ל שאם היית הולך בעצמך היה לך זה לכבוד ותפארת, אם במה שהיו העם שומעים לקולך, אם במה שהיה סיסרא נופל בידך. לא כן עתה: ביד אשה ימכר ה' את סיסרא. **ר"ל כל הענין יתיחס לאשה**, אם תחלת מפלתו שקיבוץ העם יהיה ע"י דבורה, אם סוף מפלתו ע"י יעל, משא"כ אם היה שומע לדבריה והולך בעצמו היה נופל בידו:

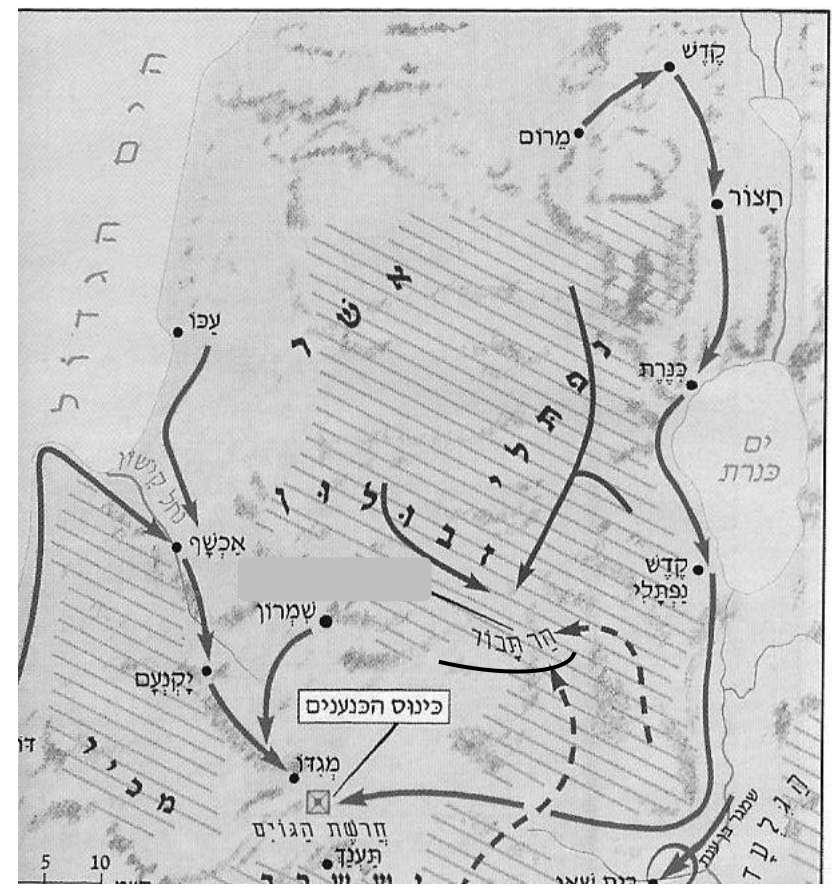
(טו) ויהם ה' וכו' לפני ברק. פירש מהר"א שהממו לפני בוא ברק, שהשמיע לאזנו קול רכב וסוס והפחידו, וכבר נס סיסרא:

(כא) ותתקע. ר"ל היא לקחה את המקבת ביד האחד ואת היתד ביד השני, אבל כי לא היה לה כח להלוס במקבת על היתד, היה מעזר ה' שהיתד צנח בארץ מעצמו ע"י כובדו, ובקע ועבר, וע"י שהיה נרדם ע"י החלב ששתה ויעף ויגע ע"י מת תיכף:

רד"ק

כי ביד אשה - י"מ יעל שנמכר סיסרא בידה ועל פי הנבואה אמרה זה ואיננו נכון לענין הפסוק שאמר אפס כי לא תהיה תפארתך אלא פירושו כך אם אלך לא תהיה תפארתך כי על ידי תהיה התשועה ויאמרו כי ביד דבורה ימכור ה' את סיסרא ולא תהיה התשועה הזאת נקראת על שמך:

ותשקו ותכסהו - חזרה וכסתו אחר שהשקתה אותו כדי שירדם ולא ירגיש ומה שהשקתו חלב להכבידו כדי שיהיה נרדם

שופטים פרק א, כז-לג

וְלֹא הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה אֶת בֵּית שְׁאָן וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת תַּעֲנַן וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וְאֶת יוֹשְׁבֵי דוֹר וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת יוֹשְׁבֵי מְגִדוֹ וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ וַיּוֹאֵל הַכְּנַעֲנִי לְשִׁבְתָּ בְּאֶרֶץ הַזֹּאת: וַיְהִי כִי חִזַּק יִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁם אֶת הַכְּנַעֲנִי לְמַס וְהוֹרִישׁ לֹא הוֹרִישׁוּ זְבוּלֹן לֹא הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי קְטָרוֹן וְאֶת יוֹשְׁבֵי נְהַלל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ וַיְהִיו לְמַס: אֲשֶׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי עֶכוּ וְאֶת יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת אַחֲלָב וְאֶת אַכְזִיב וְאֶת חֶלְבָּה וְאֶת אֶפֶיק וְאֶת רְחֹב: וַיֵּשֶׁב הָאֲשֻׁרִי בְּקִרְבֵּי הַכְּנַעֲנִי יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ כִּי לֹא הוֹרִישׁוּ: נִפְתְּלִי לֹא הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי בֵית שֶׁמֶשׁ וְאֶת יוֹשְׁבֵי בֵית עֲנַת וַיֵּשֶׁב בְּקִרְבֵּי הַכְּנַעֲנִי יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ וַיֵּשֶׁב בֵּית עֲנַת וַיִּשְׁמַשׁ וּבֵית עֲנַת הָיוּ לְהֵם לְמַס:

מסכת מגילה דף יד עמוד א

דבורה - דכתיב "ודבורה אשה נביאה אשת לפידות".
מאי אשת לפידות - שהיתה עושה פתילות למקדש.
"והיא יושבת תחת תמר" - מאי שנא תחת תומר?
אמר רבי שמעון בן אבשלום: משום יחוד.
דבר אחר: מה תמר זה אין לו אלא לב אחד - אף ישראל שבאותו הדור **לא היה להם אלא לב אחד לאביהן שבשמים**

מסכת הוריות דף י עמוד ב

אמר רב נחמן בר יצחק: גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, שנאמר: "תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך"
מאן נינהו נשים באהל? שרה, רבקה, רחל ולאה.
אמר רבי יוחנן: שבע בעילות בעל אותו רשע באותה שעה, שנאמר: +שופטים ה+ בין רגליה כרע נפל שכב וגו'.
והא קא מיתהניא מעבירה!
אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: **אפילו טובתם של רשעים רעה היא אצל צדיקים.**

אליהו רבה פרשה י

ומה נשתנה אשת חבר הקיני מכל הנשים כולן שבאתה תשועה לישראל על ידיה, אמרו, אשה כשירה הייתה, **ועושה רצון בעלה הייתה**, מיכן אמרו, אין אשה כשירה אלא העושה רצון בעלה.

של"ה מסכת שבועות פרק תורה אור: **ורבי עקיבא** היה מגרים מסיסרא ויעל [גייפ הרמי"ע מפאנו בעשרה מאמרות]

מסכת סנהדרין דף צו עמוד ב

מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים

שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא - יורה דעה סימן קסא

ומי"מ גוף דין זה שיהיה מותר לאשת איש לזנות ברצון כדי להציל נפשות אינו תורה, ולא ישר בעיני מה שראיתי באיזה תשובה ולפי שאני לעת עתה בכפר לא אוכל לזכור באיזה תשובה וכמדומה אני שהיא תשובת בית יעקב
באנשים ונשים שהלכו בדרך וקם עליהם ארכיליסטים אחד בשדה עם חבורת ליסטים שכמותו להרוג את כולם וקמה אשה אחת מהם אשה יפת תואר מאד והתחילה להשתדל עם האיש ראש הליסטים בדברים עד שפתתו בחלקת לשונה שנתאוה לה ונבעלה לו ביער מן הצד ועל ידי כן הצילה את בעלה עם כל הנפשות, ופסק בתשובה ההיא ששפיר עבדה ומצוה רבה עבדה ששדלתו לזה להציל נפשות רק שאעפ"כ נאסרה על בעלה והביא ראיה מאסתר.
ואני אומר כיון שאמרו רז"ל בכל מתרפאין חוץ מע"ז וג"ע וש"ד א"כ כשם שאין מתרפאין בשלש עבירות הללו כך אין מצילין בהם נפשות ואונס דרחמנא שריה באשה שקרקע עולם היא היינו שהיא אנוסה על גוף הביאה **אבל היכא שאינה אנוסה על גוף הביאה ואדרבה היא משתדלת לזה להציל נפשות לא מקרי קרקע עולם ואשה ואיש שויס ותהרג ואל תעבור** ואסתר שאני שהיתה להצלת כלל ישראל מהודו ועד כוש ואין למדין הצלת יחידים מהצלת כלל ישראל מנער ועד זקן מהודו ועד כוש ושם היה בהוראת מרדכי ובית דינו ואולי ברוח הקודש.
ויש לי בזה כמה פרטי דינים בקצת להיתר ובקצת לאיסור ואין כאן מקום להאריך בזה: